

Projekt „Mapování přírodních ohnisek zoonóz přenosných na člověka v ČR a jejich změny ovlivněné modifikacemi klimatu“ byl oceněn ministrem zdravotnictví

The project “Mapping natural foci of zoonoses transmitted to humans in the Czech Republic and their alterations influenced by climate change” was praised by the Minister of Health

Barbora Macková

Dne 17. prosince 2015 předal ministr zdravotnictví Svatopluk Němeček v Martinickém paláci v Praze ocenění za mimořádné výsledky ve zdravotnickém výzkumu a vývoji projektům, které byly podpořeny Interní grantovou agenturou Ministerstva zdravotnictví z veřejných zdrojů. Jednalo se již o 23. ročník těchto ocenění.

Mezi oceněnými za rok 2015 byl i doc. MUDr. Bohumír Kříž, CSc. ze Státního zdravotního ústavu v Praze (SZÚ), Centrum epidemiologie a mikrobiologie, spolu s týmem spolupracovníků: RNDr. Milan Daniel, DrSc. (SZÚ), doc. Ing. Jan Kolář, CSc. a Ing. Markéta Potůčková, Ph.D. (Přírodovědecká fakulta UK v Praze).

Cílem řešeného projektu bylo lokalizovat přírodní ohniska nálezů, provést jejich typizaci a stanovit stupně rizika pro českou populaci. Maximum infekcí s přírodní ohniskovostí je v ČR přenášeno klíšťaty. Dalším cílem bylo stanovit změny úrovně tohoto rizika v závislosti na sezónách roku a na kolísání aktuálních povětrnostních podmínek a vyhodnotit vliv dalších faktorů ovlivňujících jejich výskyt.

Maximum infekcí s přírodní ohniskovostí je v ČR přenášeno klíšťaty. Během tříleté studie sběru klíšťat a jejich laboratorního vyšetření na přítomnost viru klíšťové encefalitidy a *Borrelie burgdorferi s.l.* bylo na 13 lokalitách v ČR shromážděno celkem 18 721 klíšťat *Ixodes ricinus*. Virus byl detekován v 8 a *Borrelie* ve všech 13 lokalitách. Výšková hranice vysokého rizika klíšťat a jimi přenášených patogenů byla stanovena na 600 m nad mořem, nicméně *Borrelie burgdorferi s.l.* byly detekovány v celém rozsahu sběru 280–1030 m n.m. Studie vlivu zvěře na výskyt klíšťové encefalitidy (KE) prokázala, že na šíření klíšťat se podílí kromě ptáků, srnčí a jelení zvěře také zásadním způsobem divoká prasata. Rozhodující měrou se však na výskytu těchto onemocnění podílela teplota vzduchu. Dešťové srážky se uplatňovaly v podstatně menší míře a to pouze v letních a podzimních měsících. Předpověď stupně rizika napadení klíštětem byla rozšířena na deset stupňů a každý den v týdnu.

Praktickým výstupem projektu je interaktivní tematická mapa s mírou rizika onemocnění KE vyjádřenou v šestistupňové škále, které jsou na mapě vyjádřeny postupně různou barvou a s prostorovou podrobností odpovídající velikosti jednoho měření (pixelu 30x30m) družice Landsat. Vymezení území s danou hodnotou rizika bylo provedeno

Doc. B. Kříž přebírá ocenění z rukou ministra zdravotnictví MUDr. S. Němečka, MBA

na základě analýzy družicových multispektrálních dat. Při určení velikosti úrovně rizika onemocnění ve vymezeném území se bral v úvahu kromě počtu zjištěných klíšťat na pokusných plochách i počet registrovaných případů onemocnění v regionu příslušné obce s rozšířenou pravomocí za uplynulých 10 let.

Výsledky řešení projektu byly publikovány v sedmi článcích v časopisech s impakt faktorem, za účinného přispění RNDr. Marka Malého, CSc.

Informace o všech projektech oceněných za rok 2015 ministrem zdravotnictví jsou uvedeny na webových stránkách ministerstva (http://www.mzcr.cz/dokumenty/slavnostni-predavani-ceny-ministra-zdravotnictvi-za-vyzkum-a-vyvoj-pro-rok-2015_11147_3237_1.html).

Toto ocenění nás těší více, že doc. Kříž spolu s dr. Benešem stál v březnu 1992 u zrodu našeho časopisu a do současnosti pracuje v redakční radě.

Panu docentovi a celému řešitelskému týmu gratuluji jménem redakční rady Zpráv CEM i jménem svým.

*MUDr. Barbora Macková
vedoucí CEM SZÚ*